

Unga med Synnedsättning

Inledning

Riksorganisationen Unga med Synnedsättning är en intressepolitisk organisation av och för unga med synnedsättning i åldrarna 10 till 30 år. Vi utgör en mötesplats och anordnar aktiviteter för vår målgrupp samt driver frågor om hur samhället kan bli mer tillgängligt. Vi lämnar härmed vårt remissyttrande gällande skrivelsen om ledarhundar (DS 2022:16).

Sammanfattning

Unga med Synnedsättning anser att staten fortsatt ska finansiera ledarhundsverksamheten.

Unga med Synnedsättning anser att Synskadades Riksförbund fortsatt ska ansvara för ledarhundsverksamheten.

Unga med Synnedsättning ställer sig emot att flytta ledarhundsverksamheten till en förvaltningsmyndighet.

Unga med Synnedsättning vill se att den kompetens och personal som idag finns inom ledarhundsverksamheten tas tillvara i det fall att verksamheten flyttas till en förvaltningsmyndighet.

Unga med Synnedsättning ställer sig emot att Myndigheten för delaktighet övertar ledarhundsverksamheten.

Unga med Synnedsättning vill se ett ungdomsperspektiv på situationen: personer under 18 ska kunna ställa sig i kö för att få ledarhund samt kunna bli beviljade ledarhund om kriterierna för detta uppfylls.

Unga med Synnedsättning anser att begreppet ledsyn behöver förtydligas och att särskild hänsyn bör tas vid bedömning av ledarhund till personer med dövblindhet som skulle kunna hjälpas av ledarhund i ett skede innan de förlorar sin ledsyn.

Unga med Synnedsättning föreslår att **om** ledarhundsverksamheten ska flyttas till en förvaltningsmyndighet, ska denna myndighet inrätta ett ungdomsbrukarråd för befintliga och framtida ledarhundsförare i syfte att fortsatt upprätthålla god kontakt mellan ledarhundsförare och ledarhundsverksamheten.

Synpunkter på avsnitt 5.1: Möjligheten för personer med synnedsättning att få disponera en ledarhund bör vara statens ansvar

Unga med Synnedsättning anser att ledarhundsverksamheten ska finansieras av staten. Detta för att garantera att staten uppfyller sitt uppdrag inom funktionshinderspolitiken och ser till att lika villkor gäller för personer i alla delar av landet.

Synpunkter på avsnitt 5.2:

Ledarhundsverksamheten ska föras över till en förvaltningsmyndighet

Unga med Synnedsättning ställer sig emot att ledarhundsverksamheten ska föras över till en

förvaltningsmyndighet. Detta då det skulle öka avståndet mellan ledarhundsförare och ledarhundsverksamheten.

Vi anser att Synskadades Riksförbund fortsatt ska ansvara för ledarhundsverksamheten. Detta då SRF har kunskap om synnedsettans intressen och behov på olika områden vilket bidrar till ett helhetsperspektiv. Då det tar tid att bygga upp denna specialkompetens blir det ännu viktigare att kunskapen tas tillvara där den finns.

Synpunkter på avsnitt 5.3:

Ledarhundsverksamheten bör föras över till Myndigheten för delaktighet

Unga med Synnedsettning ställer sig emot att ledarhundsverksamheten ska föras över till Myndigheten för delaktighet. Detta då det skulle öka avståndet mellan ledarhundsförare och ledarhundsverksamheten. Därtill har MFD ett kunskapsspridande uppdrag utan tidigare erfarenhet av myndighetsutövande för hjälpmedelsutdelning. MFD har ett viktigt uppdrag som kunskapsbärare men att överlämna uppdraget dit med argument som bygger på byråkratisk enkelhet och kostnadseffektivitet. Vi ser inte att förslaget gör gällande tydliga argument som grundar tydligt visar varför MFD skulle utföra uppdraget bättre än nuvarande huvudman.

Vi anser att Synskadades Riksförbund fortsatt ska ansvara för ledarhundsverksamheten.

Synpunkter på avsnitt 5.7: Villkor för att beviljas en dispositionsrätt till ledarhund

Unga med Synnedsättning håller med om att personen som ansöker om att ha en ledarhund ska uppfylla följande kriterier: bosatt i Sverige, ha en synnedsättning som innebär avsaknad av ledsyn, ha behov av och kunna använda ledarhund som förflyttningshjälpmedel samt kan ge hunden god omsorg och goda levnadsvillkor.

US stödjer förslaget om ledsyn som ett grundkrav men vi är kritiska till förslaget av definition av begreppet då vi anser det strida mot tidigare definitioner som applicerats i svensk förvaltningsrätt. Specifikt kan vi inte på ett enkelt sätt tolka det förslag med hänvisning till ICF 2b2102 vilket gör förslaget vårdslöst. Detta behöver förtydligas och utgöras av de redan existerande definitionerna av ledsyn som appliceras för t.ex. merkostnadsersättning och kan finnas i Försäkringskassans vägledning för merkostnadsersättning (2018:3; s. 90) Vidare anser vi att man till kravet bör utreda betydelsen av dövhet i anslutning till synnedsättning. Ledsyn fångar ett grundläggande synkriterium men hörsel är ett komplement som många använder för att kompensera minskad synförmåga. Av FSDB:s remissvar framkommer vikten av ledarhundar för personer med dövblindhet. US stödjer kravet på att hänsyn även behöver tas till hörselförmåga i anslutning till synnedsättning vid ansökan om ledarhund och om huruvida ledsyn är ett fullgott begrep för att fånga detta. Vi anser att dessa fråga behöver utredas innan ett nytt regelverk kan utformas som utgör en tydlig grund vid rättslig bedömning.

Vi ställer oss emot kravet på att personen måste vara minst 18 för att ansöka om ledarhund. Processen att bli beviljad en ledarhund tar ofta tid. Ju tidigare processen påbörjas, desto tidigare blir den färdig. En person som blir beviljad att få en

ledarhund ska med andra ord kunna få ledarhunden när hen fyller 18 år.

Vi ställer oss också emot kravet att en person måste vara över 18 år för att kunna bli beviljad ledarhund. Om en person uppfyller alla kriterier som ställs ska vederbörande kunna få dispositionsrätt till ledarhund. Det framkommer av utredningen att förslaget till 18 år är ett antagande om lämplighet som i praktiken endast sätter en arbiträr gräns för vad som är en skälig nivå av mognad. Utredningen presenterar inga fakta som stödjer antagandet på annat sätt. Vi anser att det enbart bör vara lämplighetsprövning som avgör dispositionsrätten efter som vi alla är individer med samma behov och stora utmaningar i vardagen. Pondera ändå att det fanns en poäng med förslaget. Varför skall vi då bestraffas kollektivt bara för att en del inte kan ta ansvar, borde vi inte då sätta gränsen vid 65 när många vuxna också visar brist på mognad och ansvarstagande?

Synpunkter på avsnitt 5.8: Tilldelning av ledarhund

Unga med Synnedsättning håller med om att den som har beviljats en dispositionsrätt till ledarhund ska tilldelas en ledarhund inom skälig tid.

Av erfarenhet vet vi att "skälig tid" varierar från fall till fall. Av den anledningen vill vi att denna tidsram specificeras. Detta blir ett sätt att skapa jämlika villkor för personer som behöver ledarhund. Vi anser att det förtydliga och stärka budgetansvaret i den statliga prioriteringsordningen. Med det vill vi se att tillgången till ledarhundar ökar och att det ger ett starkt incitament för nya eller existerande ledarhundsuppfödare att starta/driva eller expandera sin verksamhet.

Övriga synpunkter

Unga med Synnedsättning föreslår att **om** ledarhundsverksamheten ska flyttas till en förvaltningsmyndighet, ska denna myndighet inrätta ett ungdomsbrukarråd för befintliga och framtida ledarhundsförare. Detta för att ledarhundsförarna ska kunna ha en fortsatt god kontakt med ledarhundsverksamheten. Ett ungdomsbrukarråd skulle sänka trösklarna i den förändring en förflyttning av verksamheten skulle innebära.

Det är också avgörande att den personal och den kompetens som finns idag tillvaratas och inte går förlorad till följd av en flytt.